

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/3/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3518203528
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3518203528.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti 1/ A. V., nar. XX.XX.XXXX a 2/ G. V., nar. XX.XX.XXXX, obe v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, deti rodičov: matky Ing. B. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. K. XXX a otca O. V., nar. XX.XX.XXXX, E. K. XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Martin Bartko - JUDr. Silvia Bartková, so sídlo Trenčín, Piaristická 6667, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 5P/99/2018-22 zo dňa 16. novembra 2018 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II. **p o t v r d z u j e** a vo výroku I. a III. **m e n í** tak, že nariaďuje toto neodkladné opatrenie:

Otcovi maloletých detí **s a u k l a d á** povinnosť odovzdať maloleté deti A. V., nar. XX.XX.XXXX a G. V., nar. XX.XX.XXXX do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorá striedavá osobná starostlivosť sa bude realizovať v týždenných intervaloch tak, že budú v osobnej starostlivosti matky od 18.00 hodiny nedele párneho kalendárneho týždňa do 18.00 hodiny nedele nasledujúceho nepárneho kalendárneho týždňa a v osobnej starostlivosti otca od 18.00 hodiny nedele nepárneho kalendárneho týždňa do 18.00 hodiny nedele nasledujúceho párneho kalendárneho týždňa.

Každý z rodičov si **p r e v e z m e** na výkon svojej osobnej starostlivosti maloleté deti v stanovenom čase na adrese E. K. XXX a po uplynutí času svojej osobnej starostlivosti v stanovenom čase na rovnakom mieste **o d o v z d á** dieťa druhému rodičovi.

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov konania.

Odvolací súd rodičov maloletých detí **p o u č u j e**, že vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva /zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti niektorého z rodičov, prípadne do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, úprava styku maloletých detí s rodičom, ktorému maloleté dieťaťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, úprava výživného na maloleté deti/ môžu podať na súd návrh na začatie konania vo veci samej. Účastníkmi takéhoto konania budú obaja rodičia ako aj maloleté deti.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie vo výroku I. nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloleté deti A. V., nar. XX.XX.XXXX a G. V., nar. XX.XX.XXXX do právoplatného rozhodnutia tamjšieho súdu v konaní vedeného pod sp. zn. 9P/46/2018 zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s tým, že striedavá starostlivosť sa bude realizovať v týždenných intervaloch tak, že po prvý krát si prevezme maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti matka v nedeľu o 18:00 hod v týždni, kedy nadobudne uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia právoplatnosť, pričom preberanie striedavej osobnej starostlivosti druhého rodiča bude realizované v mieste bydliska toho

rodiča, ktorý má maloleté deti práve v striedavej osobnej starostlivosti a bude ho realizovať druhý rodič, ktorý má mať maloleté deti v ďalšom období v striedavej osobnej starostlivosti, a to vždy v nedeľu o 18:00 hod. a rodič, ktorý deti do striedavej osobnej starostlivosti odovzdáva, je povinný ich riadne pripraviť a odovzdať druhému rodičovi. Vo výroku II. napadnutého uznesenia súd prvej inštancie vo zvyšku návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a výrokom III. vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Na odôvodnenie tohto uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že matka maloletých detí žiadala podaným návrhom nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým by boli maloleté deti zverené do striedavej starostlivosti oboch rodičov a otcovi by bola uložená povinnosť zdržať sa konania, ktoré vedie k preberaniu negatívnych postojov k matke maloletými deťmi a bolo by mu prikázané, aby obe deti viedol k pozitívnemu postoju k matke v záujme zachovania väzieb detí s matkou. Svoj návrh matka odôvodnila tým, že na súde prvej inštancie prebieha pod sp. zn. 9P/46/2018 konanie o rozvod manželstva rodičov maloletých detí, ktorá vec ešte nie je toho času právoplatne skončená. Od ostatného pojednávania sa situácia v rodine vyostriť. Otec nerešpektuje pokyny súdu najmä pokiaľ ide o jeho vplyvanie na deti, s úmyslom ubližovať matke, čo vyústilo až k odchodu matky zo spoločnej domácnosti. Otec detí pod zámienkou, že je to vôľa detí, deti od matky úplne izoluje. Deti matku začínajú odmietať a celú situáciu vnímajú otcovými očami a nie z pohľadu seba ako detí. V tomto postoji ich otec utvrdzuje tým, že v nich vyvoláva dojem, že matka neopustila jeho ako partnera, ale celú rodinu, čím ich všetkých zradila. Otec do vzájomných hádok priberá deti za svedkov a v negatívnych prejavoch voči matke ich podporuje resp. im v nich nebráni. Striedavú osobnú starostlivosť o deti má zabezpečiť vyrovnaný vzťah k obojrodičom a zabrániť tomu, aby deti boli vo výlučnej starostlivosti otca, a sústavne vedené a podporované v negatívnom postoji voči matke, najmä vzhľadom na skutočnosť, že sa rozhodnutie o rozvode a úprave práv a povinností rodičov k mal. deťom neočakáva v najbližšej dobe, keďže si zrejme vyžiada rozsiahlejšie dokazovanie a do úvahy pripadá aj nariadenie znaleckého dokazovania, čo by mohlo viesť k úplnému pretrhnutiu väzieb medzi deťmi a matkou. Matka má na starostlivosť o deti vytvorené vhodné prostredie, v súčasnosti býva sama v trojizbovom byte, blízko škôl, ktoré deti navštevujú. Svoju pracovnú dobu si vie upraviť podľa potrieb detí. Na žiadosť súdu bolo vykonané sociálne šetrenie, z ktorého podľa správy kolízneho opatrovníka maloletých detí vyplynulo, že matka od 28.10.2018, kedy opustila spoločnú domácnosť, býva v trojizbovom byte na ulici O. v G. M. nad Z.. Byt je účelne moderne zariadený novým nábytkom, domácnosť je udržiavaná v poriadku a čistote. Deti majú prichystanú detskú izbu, plne funkčne zariadenú, zatiaľ tam žiadne osobné veci nemajú. Domácnosť matky už navštívili v sprievode otca. V rámci konania o rozvode manželstva a úprave práv a povinností k maloletým deťom boli po ostatnom pojednávaní rodičom aj maloletým deťom doporučené konzultácie na referáte poradensko-psychologických služieb UPSVaR NMn/V. Prvá konzultácia sa uskutočnila, iba za prítomnosti rodičov dňa 07.11.2018, ďalšia za účasti mal. A. sa uskutoční 28.11.2018. Vzhľadom na uvedené ešte nie je možné konštatovať či došlo k úprave vzťahov medzi mal. deťmi a matkou. Pri poslednom zisťovaní názoru maloleté deti uviedli, že chcú bývať s otcom. Nepopierali, že sa matka o nich starala, učila sa s nimi či trávila s nimi voľný čas, ale rozchod rodičov chápu ako rozhodnutie matky opúšťať aj ich, svoje dcéry. Zo spisu súdu sp. zn. 9P/46/2018 súd zistil, že na pojednávaní dňa 05.10.2018 otec uviedol, že domácnosť funguje úplne normálne len s tým, že deti matku odmietajú. Uviedol, že manželke navrhoval, aby ostali spolu žiť, s tým, že každý by mal viac slobody a ale kvôli deťom by bývali spolu, čím by sa podľa jeho názoru docielilo, aby sa vzťah detí k matke zmenil. Matka takúto "hru na manželov" odmieta. Kolínny opatrovník skonštatoval, že deti preberajú názory otca a zároveň ho akoby ľutujú. Staršia dcéra momentálne odmieta matku intenzívnejšie, mladšia skôr preberá vzorce správania od staršej sestry.

2. Tieto skutočnosti súd posúdil podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku /ďalej len CMP/ v spojení s § 324 ods. 1, § 325 ods. 1 a ods. 2 písm. d), § 326 ods. 1 a 2, § 329 ods. 1, § 330 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku /ďalej len CSP/, § 360 ods. 1 a 2, § 367 ods. 1 až 4 CMP. Uviedol, že neodkladné opatrenie si vyžaduje naliehavosť takéhoto opatrenia, osvedčenie danosti práva a nevyhnutnosť potreby takejto úpravy. Predpokladom jeho nariadenia je teda existencia tak naliehavej potreby výchovného operatívneho zákroku, ktorá neznesie odklad a vyžaduje bezodkladnú úpravu pomerov. V každej veci, ktorá sa týka maloletého dieťaťa je zároveň potrebné vždy prihliadať aj na záujem maloletého dieťaťa. Neodkladného opatrenia v prípade úpravy styku či úpravy zverenia do osobnej starostlivosti slúži prioritne na zabezpečenie kontaktu rodiča s dieťaťom, tak aby nedošlo k prerušeniu citových väzieb medzi dieťaťom a rodičom a aby nedošlo k vylúčeniu takéhoto rodiča z výkonu jeho rodičovských práv a povinností a prichádza do úvahy ak rodičia spolu nežijú a na starostlivosť o maloleté deti sa nevedia dohodnúť. Právo na kontakt rodiča s dieťaťom je špeciálnou zložkou rodičovských práv a povinností, ktoré vzniká v dôsledku reálne existujúcej osobnej starostlivosti

druhého rodiča. Rodičovské práva k maloletým deťom majú obaja rodičia. Zároveň je právom dieťaťa, aby malo zabezpečený kontakt aj s rodičom, s ktorým nežije v spoločnej domácnosti. Rodičia maloletých A. a G. sú v rozvodovom konaní a toho času nežijú v spoločnej domácnosti. Deti sa nachádzajú vo výlučnej starostlivosti otca. Matka tvrdila a podľa názoru súdu dostatočne osvedčila potrebu zmeny tejto úpravy. Obaja rodičia sú na základe vykonaného sociálneho šetrenia plne spôsobilí z materiálneho aj osobného hľadiska zabezpečovať starostlivosť o deti. Súd pri nariadení striedavej osobnej starostlivosti prihliadol na záujem maloletých detí. Je právo každého dieťaťa mať plnohodnotný vzťah s oboma rodičmi. Pokiaľ dochádza zo strany otca k neprimeranému a nežiaducemu pôsobeniu na deti s úmyslom oslabiť vzťah medzi matkou a deťmi je úlohou súdu tomuto vzťahu poskytnúť právnu ochranu. Dieťa má právo, aby nebolo využívané vo vzájomných konfliktach rodičov ako zbraň a nebolo vystavené jednostrannému negatívne pôsobeniu zo strany rodiča vedenému cielene s úmyslom zdiskreditovať druhého rodiča v očiach dieťaťa. Naliehavosť potreby právnej úpravy mal súd preukázanú skutočnosťou, že matka opustila dňa 28.10.2018 spoločnú domácnosť, čo by mohlo so sebou priniesť zintenzívnenie negatívneho pôsobenia otca na maloleté deti následkom čoho by mohlo byť úplné pretrhnutie väzieb medzi maloletými deťmi a matkou. Takouto úpravou starostlivosti o maloleté deti sa podľa názoru súdu matke zabezpečí dostatočný čas, ktorý môže stráviť s deťmi za účelom obnovenia vzájomných citových väzieb. Vo zvyšku súd návrh matky zamietol, nakoľko dospel záveru, že by nebolo možné zabezpečiť reálnu vykonateľnosť takto navrhovaného rozhodnutia. Súd opakovane apeloval na otca maloletých detí, aby svoje sklamanie z rozpadu vzťahu neprenášal na deti nakoľko takéto správanie môže mať na psychický vývin detí devastáčne účinky. Je prirodzené, že každé dieťa ťažko znáša rozpad rodiny a táto skutočnosť môže patriť k jednému z najsilnejších stresových faktorov v živote dieťaťa, ale je na rozumovej a citovej vyspelosti oboch rodičov by sa cez rozpad vzťahu dokázali preniesť s tým, aby to zachovalo na deťoch čo najmenšie následky. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd odôvodnil podľa § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podal včas odvolanie otec maloletých detí. Podľa neho je rozhodnutie prvoinštančného súdu založené na nesprávnom právnom posúdení veci, súd dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež mu svojím postupom znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. S rozhodnutím súdu prvej inštancie nesúhlasí a považuje ho za nesprávne a arbitrárne. Pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení, ktorého účelom je úprava pomerov strán je potrebné skúmať, či je nárok osvedčený a či je neodkladné opatrenie potrebné. Aj keď pred rozhodnutím o neodkladnom opatrení nemusí súd dodržať formálny postup určený pre dokazovanie a zisťovať všetky skutočnosti potrebné pre rozhodnutie vo veci samej, neznamená to, že neodkladné opatrenie môže nariadiť bez osvedčenia uvedených dvoch podmienok. V danom prípade sa tak stalo, keď súd prvej inštancie vychádzal pri svojom rozhodnutí len z tvrdení matky maloletých detí, ktoré si nekriticky osvojil a v podstate žiadne iné dokazovanie nevykonával. Súd rozhodol o dvoch maloletých deťoch bez toho, aby tieto vypočul a zistil ich názor. Maloleté deti pritom majú 14 a 6 rokov a sú schopné svoj názor prejavovať. Okrem toho je pri rozhodovaní vo veci starostlivosti súdu o maloletých prvoradým záujmom maloletých detí a nie záujmom toho, ktorého rodiča. Je preto zarážajúce, že súd prvej inštancie maloleté deti nevypočul a nezisťoval ich názor. V konaní o rozvod manželstva bolo otcovi uložené zúčastniť sa spolu s maloletými deťmi konzultácií na Referáte poradensko-psychologických služieb úradu kolízneho opatrovníka, ale do vydania rozhodnutia o neodkladnom opatrení ešte maloleté deti na tomto úrade vypočuté neboli. V konaní o rozvod manželstva bolo dva mesiace pred vydaním napadnutého rozhodnutia vykonané šetrenie pomerov na strane maloletých detí, pri ktorom bolo zistené, že maloleté deti odmietajú akýkoľvek kontakt so svojou matkou. Napriek tejto skutočnosti súd prvej inštancie nariadením neodkladného opatrenia razantne a necitlivo zasiahol do práv maloletých detí, ktorých vzťah s matkou je evidentne narušený. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni rozumovej vyspelosti dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie jeho najlepšieho záujmu. Otec poukázal na to, že samotné rozhodnutie o neodkladnom opatrení si matka prevzala osobne na súde v piatok dňa 23.11.2018 a už v nedeľu dňa 25.11.2018, napriek tomu že otec ešte napadnuté rozhodnutie ani nemal doručené, si vzala maloleté deti proti ich vôli s plačom k sebe do bytu v Novom Meste nad Váhom. Keďže sa matke maloleté deti nepodarilo upokojiť, asi po troch hodinách ich vrátila otcovi. Takýto spôsob konania považuje otec za necitlivý. Správanie matky len zvyšuje odpor a odmietavý postoj maloletých detí voči nej. Preto otec na stretnutí so psychológom dňa 28.11.2018 navrhol matke, aby sa snažila o obnovenie kontaktu, resp. vzťahu s maloletými deťmi postupne a nie násilím proti ich vôli. Otec maloletých detí poukázal aj na rozhodnutia odvolacieho súdu, podľa ktorých by neodkladné

opatrenie nemalo nahrádzať rozhodnutie vo veci samej o striedavej osobnej starostlivosti, pretože neodkladným opatrením súd rozhoduje v podstate bez podrobnej znalosti skutočného stavu, pričom v takejto otázke je potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie. Otec poukázal aj na to, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nevychádzal z aktuálneho skutkového stavu veci ale hypoteticky zo stavu, ktorý by teoreticky mohol v budúcnosti nastať. Nemal nijako osvedčené, že zo strany otca dochádza k neprimeranému a nežiadúcemu pôsobeniu na maloleté deti s úmyslom oslabiť ich vzťah s matkou, opustenie spoločnej domácnosti matkou maloletých detí by podľa súdu len mohlo so sebou priniesť zintenzívnenie negatívneho pôsobenia otca následkom čoho by len mohlo byť úplné pretrhnutie väzieb medzi maloletými deťmi a matkou. Nakoniec otec maloletých detí poukázal na to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie má viacero procesných nedostatkov. Jeho výrok, podľa ktorého sa má striedavá osobná starostlivosť realizovať až po právoplatnosti uznesenia popiera predbežnú vykonateľnosť neodkladného opatrenia. Súd prvej inštancie rozhodol o trvaní neodkladného opatrenia do právoplatného skončenia konania o rozvod, hoci to malo byť podľa otca do právoplatného skončenia tohto konania a matke mala byť uložená povinnosť v stanovenej lehote podať návrh vo veci samej. Ak jej takáto povinnosť uložená nebola, mal súd prvej inštancie účastníkov konania o takejto možnosti /podať návrh/ poučiť. Tiež rozhodnutie o náhrade trov konania je nesprávne, pretože podľa § 58 CMP sa o náhrade trov konania a ich výške rozhoduje v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Otec zo všetkých týchto dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil.

4. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka maloletých detí a aj ich kolízny opatrovník.

5. Matka maloletých detí uviedla, že sa stotožňuje s rozhodnutím prvoinštančného súdu o neodkladnom opatrení a s odvolaním otca nesúhlasí. Nesúhlasí s tým, že by nebol osvedčený jej nárok a ani potreba nariadenia neodkladného opatrenia. V konaní bolo riadne preukázané - šetrením pomerov u účastníkov konania, povereným psychológom, ako aj vlastnou činnosťou súdu vo veci samej /sp. zn. 9P/46/2018/, že jeden z rodičov je v nevýhodnom postavení a je ukracovaný vo vzťahu s maloletými deťmi, sú pretrhnuté rodinné zväzky a je potrebný zásah súdu. Je nepochybné a nesporné, že v tomto prípade existuje riziko ťažko napravitelnej ujmy, ako u maloletých detí tak aj u ich matky. Túto skutočnosť nerozporuje ani samotný otec, ktorý potvrdil slová matky vo svojom odvolaní. Ak otec uvádza, že prvoinštančný súd nevykonal vypočutie detí, nezohľadnil ich názor, matka poukazuje na §329 ods. 1 CSp, podľa ktorého súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez vylúčenia a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Pre vydanie neodkladného opatrenia je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie a tento stav je naďalej taký, že maloleté deti matku odmietajú, pričom je nutné si uvedomiť, že tento stav (odmietania matky) tu nebol od narodenia detí. Matka mala s oboma deťmi vytvorené väzby, starala som sa o ne, zabezpečovala všetko, čo bolo potrebné pre ich zdravý telesný aj duševný rozvoj, dávala im svoju lásku. Zmena v ich vzťahu k matke nastala až momentom, keď manželovi/ otcovi maloletých detí oznámila, že chce, aby sme sa rozviedli. Otec maloleté deti zatiahol do ich partnerských problémov a výsledok je taký, že obe maloleté deti matku odmietajú. Pre matku je stav odlúčenia od detí veľmi bolestivý, a aj to ako sa voči nej správajú - odmietajú sa s ňou rozprávať, odmietajú prijať čokoľvek, čo im dá, navarí, prinesie (hádžu to po nej, prípadne ničia a pod.). Maloleté deti demonštrujú svoj nesúhlas s tým, že odchádza od otca, že sa chce rozvieť, ale deti len prebrali názor otca, nepoznajú skutočné dôvody, len to, čo im otec negatívneho o matke narozprával. Matka sa domnieva, že je to otec, ktorý vedie maloleté deti k ich správaniu voči nej, čím evidentne zneužíva svoje postavenie dominantného rodiča. Ak by otec maloleté deti skutočne viedol k úcte k druhému rodičovi, tak ako sa snaží prezentovať vo všetkých svojich vyjadreniach. či tvrdeniach, neboli by maloleté deti odmietavé a chceli by sa s matkou stretnúť a tráviť čas. Stav odmietania stretnutí s matkou je účelovo vyvolaný práve otcom maloletých detí a vážne ohrozuje maloleté deti, ich zdravý psychický vývoj. Nie je preto v záujme maloletých detí, aby boli vo výlučnej starostlivosti len otca. Matka nesúhlasí s tvrdeniami otca, že by bola násilná alebo necitlivá voči maloletým deťom. Práve účelové správanie otca má negatívny dopad na správanie oboch maloletých detí voči matke. Táto skutočnosť vyplýva zo správania detí - odmietanie. Z celého doterajšieho správania otca ako aj maloletých detí je evidentné, že otec sa spolieha na to, že v prípade, že účelovo bude obe maloleté deti viesť k tomu, že sa nechcú s matkou stretávať, tráviť s ňou čas a že ju budú odmietajú, bude to dôvodom preto, aby akékoľvek súdne rozhodnutie nemusel dodržiavať. Matka ďalej uviedla, že navyše oproti stavu, ktorý tu bol v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, matka bola v kontakte s kolíznym opatrovníkom maloletých detí a žiadala ho o pomoc pri realizácii styku, keďže zo správania oboch detí bola evidentná účelovosť v ich konaní, deti neboli pozitívne pripravené po psychickej stránke na styk s matkou, mali od otca inštrukcie ako sa správať, aby som bola nútená deti zaviesť späť k otcovi. Príkladom otcovej „pozitívnej“

prípravy detí na styk s matkou je skutočnosť, že napriek tomu, že deti majú u matky zariadenú izbu, on im zbalí spacáky a aby nemuseli nič u matky jesť, nabalí im suchú salámu s chlebom. Podľa matky súdy musia komplexne posudzovať ich situáciu, ako deti vychovávali pred rozchodom rodičov, čo sa dialo medzitým, a ako a čo sa deje/aký je stav v súčasnosti. Prvoradý je záujem maloletých detí, ktorý spočíva v zachovaní väzieb medzi deťmi a oboma rodičmi a v zachovaní pozitívneho obrazu druhého rodiča. Navrhla preto napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť, pretože je toto v najlepšom záujme maloletých detí.

6. Kolízny opatrovník maloletých detí k odvolaniu otca uviedol, že vzťahy v rodine účastníkov konania sú vážne narušené. Rodičia maloletých detí sa od 07.11.2018 zúčastňujú konzultácií na referáte poradensko-psychologických služieb úradu a dňa 23.11.2018 sa konzultácií zúčastnila aj maloletá A.. Na základe doterajších zistení psychológ úradu odporučil pozvoľnejší prístup matky k stretávaniu sa s maloletými deťmi, preto sa rodičia dohodli, že deti absolvujú dňa 09.12.2018 s matkou spoločnú aktivitu - mikulášsky večierok. Matka maloleté deti navštívila dňa 02.12.2018. Pri návšteve ju deti ignorovali a maloletá A. vyhodila do smetiaka koláč, ktorý matka priniesla, balíčky so sladkosťami hodila na zem na chodník a deti sa odmietli zúčastniť aj dohodnutej akcie dňa 09.12.2018. Pri týchto udalostiach bol prítomný aj otec maloletých detí, ktorý nijako nežiaduce správanie maloletých detí nekorigoval, nezasiahol, keď maloletá A. svojim správaním matku ponižovala. Možno teda usudzovať, že otec maloleté deti nepriamo podporuje v ich nepriateľskom postoji k matke a nie je nápomocný pri odstraňovaní problémov vo vzťahu medzi matkou a maloletými deťmi. Napriek vykonateľnosti neodkladného opatrenia matka maloletých detí, ktorá má snahu zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti, tieto pri pretrvávajúcom odmietaní vo svojej domácnosti nezdržiava proti ich vôli, čo potvrdil aj otec maloletých detí. Podľa kolízneho opatrovníka, ak nebude matke na základe rozhodnutia súdu zabezpečený priestor na stretávanie sa s jej maloletými deťmi, citová väzba medzi ňou a dcérami sa nebude môcť obnoviť.

7. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné vo výrokoch I. o nariadenom neodkladnom opatrení a III. o náhrade trov konania podľa § 388 CSP zmeniť a vo výroku II. o zamietnutí zvyšku návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť z nasledovných dôvodov:

8. Matka maloletých detí A. a G. žiadala nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým by boli tieto maloleté deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd prvej inštancie správne jej návrh a osvedčené skutočnosti posudzoval podľa ustanovení § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 325 CSP, v zmysle ktorého neodkladné opatrenie možno nariadiť len z dôvodu, že je potrebné bezodkladne upraviť pomery a to aj v konaniach upravených CMP ako je toto /konanie vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti/.

9. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že podmienka potreby bezodkladnej úpravy pomerov pre nariadenie neodkladného opatrenia je v tomto prípade splnená a bola splnená už v čase vydania napadnutého rozhodnutia súdom prvej inštancie.

10. Maloleté deti A. a G. pochádzajú z manželstva svojich rodičov a v súčasnosti sa na súde prvej inštancie vedie pod sp. zn. 9P/46/2018 konanie o rozvod ich manželstva, ktorá vec ešte nie je toho času právoplatne skončená. Zo šetrenia vykonaného kolízny opatrovníkom vyplynulo, že matka od 28.10.2018, kedy opustila spoločnú domácnosť, býva v trojizbovom byte na ulici O. v G. M. nad Z.. Byt je zariadený novým nábytkom, domácnosť je udržiavaná v poriadku a čistote. Deti majú prichystanú detskú izbu, plne funkčne zariadenú, zatiaľ tam žiadne osobné veci nemajú. Domácnosť matky už navštívili v sprievode otca. V rámci konania o rozvode manželstva a úprave práv a povinností k maloletým deťom boli po ostatnom pojednávaní rodičom aj maloletým deťom doporučené konzultácie na referáte poradensko-psychologických služieb úradu kolízneho opatrovníka. Prvá konzultácia sa uskutočnila, iba za prítomnosti rodičov dňa 07.11.2018, ďalšia za účasti maloletej A. dňa XX.XX.XXXX. Pri zisťovaní názoru v konaní o rozvode manželstva maloleté deti uviedli, že chcú bývať s otcom. Nepopierali, že sa matka o nich starala, učila sa s nimi či trávila s nimi voľný čas, ale rozchod rodičov chápu ako rozhodnutie matky opúšťať aj ich, svoje dcéry. Zo spisu súdu prvej inštancie sp. zn. 9P/46/2018 bolo zistené, že na pojednávaní dňa 05.10.2018 otec uviedol, že domácnosť funguje úplne normálne len s tým, že deti matku odmietajú. Uviedol, že manželke navrhoval, aby ostali spolu žiť, s tým, že každý by mal viac slobody a ale kvôli deťom by bývali spolu, čím by sa podľa jeho názoru docielilo, aby sa vzťah detí k matke zmenil.

Matka takúto "hru na manželov" odmieta. Kolínny opatrovník skonštatoval, že deti preberajú názory otca a zároveň ho akoby ľutujú. Staršia dcéra momentálne odmieta matku intenzívnejšie, mladšia skôr preberá vzorce správania od staršej sestry.

11. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Podľa § 367 ods. 1 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

14. Tak ako súd prvej inštancie aj odvolací súd sa na základe posúdenia uvedených osvedčených skutočností podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 325 ods. 1 CSP a podľa § 367 ods. 1 CMP domnieva, že je tu dôvod pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by boli upravené pomery účastníkov konania, konkrétne starostlivosť rodičov o maloleté deti. Boli osvedčené obe podmienky na nariadenie takéhoto neodkladného opatrenia, tak danosť, existencia práva, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť ochrana ako aj existencia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy tomuto právu.

15. Právom, ktorému sa má požadovaným neodkladným opatrením poskytnúť ochrana je jednak právo rodiča na kontakt s dieťaťom, resp. na osobnú starostlivosť oň ako špeciálna zložka rodičovských práv a povinností, a potom aj tomu rovnocenné právo maloletého dieťaťa na kontakt s oboma rodičmi, resp. na ich osobnú starostlivosť.

16. To, že uvedeným právam rodiča ako aj maloletých detí bezprostredne hrozí nebezpečenstvo ujmy osvedčuje to, že rodičia maloletých detí A. a G. sú v rozvodovom konaní, nežijú v spoločnej domácnosti a maloleté deti sa nachádzajú vo výlučnej faktickej starostlivosti otca a kontakt s matkou odmietajú. Nebolo pritom zistené, že by matka maloletým deťom neposkytovala riadnu starostlivosť /naopak, maloleté deti nepopreli, že sa matka o ne starala, že sa s nimi učila, trávila s nimi voľný čas/, že by túto zneužívala alebo že by sa v jej starostlivosti o maloleté deti vyskytla nejaká iná vada, pre ktoré by maloleté deti A. a G. matku teraz dôvodne odmietali. Odvolací súd je presvedčený, že korene tohto postoja maloletých detí k ich matke je potrebné hľadať v rozchode rodičov maloletých detí, v opustení spoločnej domácnosti zo strany matky a v spôsobe, akým maloleté deti tieto udalosti interpretujú. Traumu maloletých detí z rozchodu rodičov treba prekonať otvorenými a úprimnými rozhovormi. Maloleté deti sú z rozchodu rodičov dezorientované, chýba im pocit istoty a majú strach. Musia sa ubezpečiť, že hoci už mama a otec nebudú spolu, budú stále rodina a budú ich ľubiť. V tomto prípade sú maloleté deti A. a G. plne pod vplyvom svojho otca, v ktorého faktickej starostlivosti sú. Kontakt s matkou, ktorú odmietajú je minimálny a tá tak nemá priestor ovplyvniť interpretáciu udalostí maloletými deťmi a týmto stav v rodine a svojej postoji vysvetliť. Nie v zmysle riešenia dôvodov rozchodu rodičov, čo by nebolo úplne vhodné, ale v zmysle uistenia maloletých detí o svojej láske, o tom, že jej na nich záleží a o skutočnosti, že jej rozchod s otcom vzťah k dcéram neovplyvní. V tejto situácii sa tak pozornosť nutne upriamuje na otca maloletých detí, ktorý musí konať proaktívne a prevziať uvedené „vysvetľovanie“ aj za matku maloletých detí. Rodič, v starostlivosti ktorého je maloleté dieťa zvyčajne prenáša na dieťa svoje pocity, postoje a tendencie voči druhému rodičovi. Tu potom nepostačuje, ak odvolací súd pominie to, že nebolo naisto preukázané, že by otec maloleté deti A. a G. negatívne ovplyvňoval v ich postoji k matke, že otec mlčky umožní stretnutie matky s dcérami. Záujem maloletých detí vyžaduje, aby otec konanie a zmysľovanie maloletých detí ovplyvňoval vo vzťahu k ich matke pozitívne. Z doterajšieho postoja a správania maloletých detí A. a G. k ich matke je však zrejmé, že otec si túto svoju úlohu neplní vôbec, alebo pri jej plnení zlyháva. Ďalšie trvanie tohto stavu tak hrozí odcudzením medzi maloletými deťmi a ich matkou, ktoré by mohlo nenávratne poškodiť ich vzájomné vzťahy a tým negatívne zasiahnuť do práv matky i maloletých detí. Nejde pritom o hypotetický stav ako to tvrdí otec maloletých detí vo svojom odvolaní ale skutočný stav vecí, kedy všetky okolnosti určujúce na uvedený ďalší negatívny vývoj vo vzťahu medzi matkou a maloletými deťmi reálne existujú. Podľa odvolacieho súdu tu tak existuje stav nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy právam matky i maloletých detí A. a G.. Pri tomto závere odvolací súd prihliadol aj na skutočnosti, ktoré vyplynuli z vyjadrenia kolízneho opatrovníka maloletých detí, podľa ktorého odmietanie matky zo strany maloletých detí pretrváva. Kolízny opatrovník konkrétne uviedol, že maloleté deti A. a G. svoju matku pri návšteve ignorovali a maloletá A. vyhodila do smetiaka

koláč, ktorý matka priniesla, balíčky so sladkosťami hodila na zem na chodník a deti sa odmietli zúčastniť aj dohodnutej akcie dňa 09.12.2018. Pri týchto udalostiach bol prítomný aj otec maloletých detí, ktorý nijako nežiaduce správanie maloletých detí nekorigoval, nezasiahol, keď maloletá A. svojím správaním matku ponižovala. Aj keď uvedené skutočnosti nastali až po vydaní napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, a v zmysle § 329 ods. 2 CSP je pre neodkladné opatrenie rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie, odvolací súd na uvedené skutočnosti pri svojom rozhodnutí prihliadol, pretože tu ide o konanie, v ktorom je rozhodujúci záujem maloletých detí, ktoré je potrebné zisťovať v každom štádiu konania. Okrem toho uvedené skutočnosti neboli pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení rozhodujúce, ale len potvrdzovali skutočnosti zistené už súdom prvej inštancie, teda stav, ktorý tu bol v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

17. Na základe uvedených záverov mal odvolací súd za to, že je tu dôvodné poskytnúť právam matky a maloletých detí ochranu formou požadovaného neodkladného opatrenia, ktorým budú maloleté deti A. a G. zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Takáto starostlivosť vytvorí matke maloletých detí dostatočný čas a priestor, pri ktorých môže matka presvedčiť maloleté deti o svojej láske a záujme o ne tak, aby boli medzi nimi obnovené vzájomné citové väzby, ktoré sú potrebné pre správny duševný vývin maloletých detí. Takéto neodkladné opatrenie je tak v najlepšom záujme maloletých detí.

18. Je potrebné tiež uviesť, že pri hodnotení najlepšieho záujmu maloletých detí A. a G. v tomto konaní vzal odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, do úvahy aj názor dotknutých maloletých detí. Nebolo pritom potrebné maloleté deti priamo vypočúvať v tomto konaní, pretože ich názor bol známy a súdu sprostredkovaný cestou kolízneho opatrovníka z konania o rozvod manželstva rodičov. Názoru maloletých detí odmietajúcejmu kontakt s ich matkou však nebolo možné v tomto konaní učiniť zadosť, pretože v konaní nebol zistený žiadny racionálny základ takéhoto názoru. Názor maloletých detí k matke sa naopak javil ovplyvnený postojom ich otca, či už aktívnym alebo pasívnym. Rešpektovanie názoru maloletých detí A. a G. by tak vo svojej podstate smerovalo proti najlepšiemu záujmu týchto maloletých detí.

19. Nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho vo zverení maloletých detí A. a G. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak ako to urobil napadnutým rozhodnutím súd prvej inštancie bolo v zásade vecne správne. Procesné pochybenia súdu prvej inštancie pri rozhodnutí, na ktoré poukázal vo svojom odvolaní aj otec maloletých detí /nerešpektovanie predbežnej vykonateľnosti neodkladného opatrenia, neformulovanie výroku neodkladného opatrenia v súlade s § 367 ods. 1 CMP, nepoučenie rodičov o možnosti podať návrh vo veci samej/ však viedli k tomu, že odvolací súd nemohol rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia potvrdiť, ale musel ho zmeniť tak, aby toto rozhodnutie bolo aj po procesnej stránke bezvadné.

20. Odvolací súd preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku I. o nariadení neodkladného opatrenia a vo výroku III. o náhrade trov konania podľa § 388 CSP zmenil tak otcovi maloletých detí uložil povinnosť odovzdať maloleté deti A. V., nar. XX.XX.XXXX a G. V., nar. XX.XX.XXXX do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorá striedavá osobná starostlivosť sa bude realizovať v týždenných intervaloch tak, že budú v osobnej starostlivosti matky od 18.00 hodiny nedele párneho kalendárneho týždňa do 18.00 hodiny nedele nasledujúceho nepárneho kalendárneho týždňa a v osobnej starostlivosti otca od 18.00 hodiny nedele nepárneho kalendárneho týždňa do 18.00 hodiny nedele nasledujúceho párneho kalendárneho týždňa. Každý z rodičov si prevezme na výkon svojej osobnej starostlivosti maloleté deti v stanovenom čase na adrese E. K. 271 a po uplynutí času svojej osobnej starostlivosti v stanovenom čase na rovnakom mieste odovzdá dieťa druhému rodičovi.

21. Pretože odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, rozhodol zároveň podľa § 396 ods. 2 CSP aj o trovách konania a to podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. K odvolacej námietke otca maloletých detí, že o náhrade trov konania nemalo byť rozhodované, pretože nejde o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí /§ 58 CMP/, odvolací súd uvádza, že ide práve o takéto rozhodnutie. Toto neodkladné opatrenie je vydané pred začatím konania /žiadne konanie o úpravu pomerov rodičov k maloletým deťom na čas do rozvodu nie je vedené a matka spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia tiež návrh vo veci samej nepodala/ a podľa názoru odvolacieho súdu ani nemusí byť nasledované návrhom na začatie konania vo veci samej, z ktorého dôvodu ani odvolací súd žiadnemu z rodičov neuložil podľa § 336 ods. 1 CSP povinnosť podať v určitej lehote návrh na začatie konania vo veci samej, a preto sa tu jedná o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a v ktorom preto má byť o náhrade trov konania rozhodnuté.

22. Keďže toto neodkladné opatrenie bolo nariadené pred začatím konania a odvolací súd žiadnemu z rodičov neuložil podľa § 336 ods. 1 CSP povinnosť podať v určitej lehote návrh na začatie konania vo veci samej, poučil zároveň vo výroku tohto rozhodnutia oboch rodičov podľa § 337 ods. 1 CSP o možnosti podať vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom /zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti niektorého z rodičov, prípadne do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, úprava styku maloletých detí s rodičom, ktorému maloleté dieťaťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, úprava výživného na maloleté deti/ môžu podať na súd návrh na začatie konania vo veci samej, pričom účastníkmi takéhoto konania budú obaja rodičia ako aj maloleté deti.

23. Čo sa týka rozhodnutia súdu o zamietnutí zvyšnej časti návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia /výrok II. napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie/, kedy sa matka domáhala, aby bola otcovi maloletých detí uložená povinnosť zdržať sa konania, ktoré vedie k preberaniu negatívnych postojov k matke maloletými deťmi a prikázať otcovi maloletých detí, aby obe deti viedol k pozitívnemu postojovi k matke v záujme zachovania väzieb detí s matkou, tu je aj odvolací súd názoru, že v tejto časti nebol návrh matky maloletých detí na nariadenie neodkladného opatrenia dôvodný. Nie je nijako možné zistiť, či sa takéto povinnosti zo strany otca maloletých detí dobrovoľne plnia a tým nie je možné zabezpečiť reálnu vykonateľnosť rozhodnutia, ktorým by boli tieto povinnosti otcovi maloletých detí uložené. Súd prvej inštancie preto správne návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia v tejto časti zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie v tejto časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).